

Don Quijote – cavalerul tristei figuri

Miguel de Cervantes Saavedra (1547-1616), cel mai mare scriitor al Spaniei și unul dintre cei mai mari ai literaturii universale, s-a născut într-o familie de origine nobilă, dar săracă. A avut o viață foarte agitată: a studiat la diferite universități, studii mereu întrerupte, apoi s-a înrolat în armată. Erou în bătălia navală de la Lepanto contra turcilor, Cervantes s-a întors din bătălie fără brațul stâng. În drum spre patrie este capturat de corsari mauri și dus în captivitate la Alger, unde va sta cinci ani.

Reîntors în Spania, se dăruiește idealurilor literelor. Scrie un roman pastoral, versuri, drame, mai multe comedii și farse, 12 nuvele- adevărate capodopere ale genului. Apoi devine perceptor de birouri, timp de câțiva ani. Pentru fraudele săvârșite de un ajutor al său, face și câteva luni de închisoare, unde va medita asupra vieții sale trecute, pline de deziluzii, înfrângeri și amărăciuni. Bilanțul acestei vieți, Cervantes l-a transfigurat sub forma unui roman: **Don Quijote de la Mancha**, una din marile capodopere ale tuturor timpurilor.

Subiectul romanului este bine cunoscut: un nobil de la țară, sărac, dar care e mândru de titlul său nobiliar de „*hidalgo*” (în spaniolă „*hijo de algo*” - fiul unuia care a fost „*cineva*”, om de viță veche), cititor pasionat de romane cavaleriești, își propune să reînvie instituția „*cavalerilor rătăcitori*” de odinioară, și astfel călare pe slăbănogul său cal, Rocinante, și însoțit de mucalitul țaran Sancho Panza ca scutier, Don Quijote pornește „în ajutorul celor slabi și năpăstuiți”.

Din nesfârșita serie de aventuri, Don Quijote iese mereu înfrânt, suferind tot felul de neazuri și umiliri, mereu luat în răs de ceilalți, chiar și de țărancă simplă Dulcinea, cum o botezase el, văzându-o în închipuirea lui ca pe o frumoasă castelană, de care se îndrăgostește. Până la urmă, după ani de asemenea nefericire și ridicole aventuri, vindecăt de închipuirile lui cavaleriești, Don Quijote (pe numele său adevărat Alonso Quijano), se întoarce acasă. Ultimul capitol al romanului, descriind sfârșitul eroului, este poate cel mai frumos din întreaga carte.

Cervantes se naște la începutul celei de-a doua jumătăți a „*secolului de aur spaniol*” și trăiește ultimii ani ai apogeei Spaniei, dublați de apropiata decădere, al cărei preludiv începe cu înfrângerea Armada (1588). El este fiul Renașterii, prin toate fibrele spiritului și ființei sale, reprezentant de geniu al umanismului spaniol și universal, ca și precursor al modernității, fiind după opinia unanimă, părintele primului roman modern.

Viața spaniolă în complexitatea ei, vegheată cu strictete de Inchiziție, a fost immortalizată de Cervantes în toată opera sa și, mai cu seamă, în capodopera **Iscusitul hidalgo Don Quijote de la Mancha** apărută în două părți (1605, 1615), operă reprezentativă pentru setea de sinteză a spiritului renașcentist, Don Quijote strălucește ca un astru de primă mărime, pe un cer nu prea aglomerat, dar bine acoperit, ocupându-și locul în constelația lui **Gargantua și Patagruel**, parodie magistrală a vieții social-politice franceze. Umanistul francez s-a folosit de masca uriașilor, precum Cervantes a folosit masca nebuniei, aceasta fiind mult mai încărcată de semnificații. Dincolo de personajul tipic pentru un timp și un spațiu geografic și spiritual determinat, el explică omul tuturor timpurilor. Fiecare generație are „*Don Quijote al său*”.

Universul uman în care se manifestă Don Quijote cu multiplele lui aspecte de viață autentică, ne cuprinde în vârtejul lui, unde cunoaștem țărani, țărance și păstori, cu toții binevoitori, mucaliți, sănătoși la judecată și la faptă, cum era Teresa Panza dotată cu o înțelepciune cam rudimentară, dar practică și eficace pentru condiția ei socială. Țăranii lui Cervantes nu dezminț natura lor aspră și cumpătată, înfrățită cu pământul; „metafizica” lor constă în soliditatea realului pe care se sprijină. Neajunsurile și nefericirile deseori le dau prilejuri de adâncă învățătură pe care o asimilează în felul lor, adoptând străvechiul și binecuvântatul „*haz de necaz*”.

Figurile „*intelectuale*” ale satului reprezentate prin preoți, bacalaureați și bărbieri nu depășesc și nici nu și-au propus să depășească limitele înguste ale mediocrității prin care transpune micimea sufletească. Printre oamenii cumsecade, cunoaștem negustori neîncredători în vorbe, călugări, tineri îndrăgostiți, comedianți. Singurele personaje care aparțin castei nobililor sunt zugrăvite cu aceeași pană nemăsluită, fără menajamente: Don Fernando, fiu de nobil, înșelând dragostea și cinstea Doroteii, fiică de țărani înstăriți, dar fără titlu de noblete, și cuplul duce-duceasă, care își risipește imaginația și timpul neavând temeuri mai serioase - pentru a organiza prilejuri mărunte ignobile de desfătare.

Lumea în care se luptă Don Quijote pentru a o îndrepta, nu este nici mai rea, nici mai bună ca altele, deși el o vede extrem de ticăloasă, din moment ce voiește să reînvie tagma cavaleriei răătăcitorilor, singura în stare să țină piept „*strâmbătăților*”. Nu lipsesc din această lume figurile „*colorate*” care o întregesc: femeile de moravuri ușoare cu suflet bun și milos, hangii trecuți prin ciur și dârmon, slujbașii, „*Sfintei frații*” surprinși în exercițiul funcțiunii cu „*stilul*” lor de a restabili ordinea publică acolo unde se produc incidente. Briganzii de tipul lui Roque Guinart, pentru el „*el honor*” prețuiește mai mult decât orice bogăție jefuită, inspiră sentimente de admirație, fiind socotiți o tagmă chiar nobilă față de hoții, pungașii fără scrupule, ca meșterul Pedro, alias ocașul Gines de Pasamonte.

Amănuntele legate de hrană, de îmbrăcăminte, de organizarea mizeră a hanurilor, obiceiurile populare, modalitățile de distracție și de desfătare ale omului de condiție umilă sau aflați mai sus în ierarhia socială, ca și bogăția relațiilor interumane ce dau viață, hrănind moravurile, gâlcevile, micile și marile tragedii, aventurile și dramele amoroase, formează o unitate osmotică cu destinul eroului. Ca în toate vremurile, virtuțile și reversurile lor se întâlnesc pretutindeni, fie cuibărite în persoane diferite, fie împreună cu același individ pus în situații și conjuncturi favorabile descoperirii părților bune de caracter, sau a celor rele. Faptele de viață din capodopera cervantească redau tabloul real din vremea de atunci.

Spania lui Don Quijote nu este alta decât Spania lui Cervantes. dar această Spanie a vieții umile, simple în sensul de comun, cuprinde elemente generale pe care le întâlnim în oricare altă țară, în oricare alt sat de cine știe unde, fiindcă este vorba de ceea ce dă notă comună comportării și firii omenești, în esența ei pretutindeni la fel: prin aceasta, și cadrul de acțiune quijotesc se ridică la dimensiunile universului, fiind adecvat misiunii eroului.

Prin aceste eminente calități, având superioritatea morală și a inteligenței eroilor săi simpli asupra celor din clasele conducătoare, efortul acestora de a se ridica deasupra vieții mediocre și prozaice „Cervantes „*a dat cel dintâi model al romanului realist modern*”.

www.referateok.ro – cele mai ok referate